

GRAAD 11 EKSAMEN
NOVEMBER 2007

**AFRIKAANS HUISTAAL VRAESTEL I
LEESVRAESTEL**

Tyd: 3 uur

100 punte

LEES ASSEBLIEF DIE VOLGENDE INSTRUKSIES NOUKEURIG DEUR

1. Die vraestel bestaan uit 8 bladsye en 'n addendum van 5 bladsye (i – v) wat die onderskeie tekste bevat. Maak asseblief seker dat jou vraestel volledig is.
 2. Afdeling A van die vraestel bevat daardie vrae wat oor nie-literêre tekste gestel word. Afdeling B is kontekstuele vrae oor gedigte.
 3. Alle vrae moet beantwoord word. Daar is geen keuses nie.
 4. Begin elke vraag bo-aan 'n nuwe bladsy. Nommer jou vrae presies volgens die vraestel.
 5. Laat asseblief 'n reël oop tussen die antwoorde in elke vraag.
 6. Goeie taalgebruik en spelling sal natuurlik in jou guns tel.
 7. Skryf netjies en leesbaar.
-

AFDELING A**VRAAG 1 Begriplees en Geïntegreerde Taalgebruik**

- 1.1 Lees die artikel (uit: *Insig*) op bladsy (i) van die Bronmateriaal noukeurig deur en beantwoord dan die volgende vrae:
- 1.1.1 Die woord "oor-dosis" in die titel verkry twee betekenis (dubbelsinnig) weens die gebruik van die koppelteken. Verduidelik wat die betekenis **mét** die koppelteken is teenoor die betekenis **sónder** die koppelteken, maar steeds as één woord. (2)
- 1.1.2 Waarna, dink jy, verwys die woord "Dubbele" in die titel? (1)
- 1.2 Martin eindig sy staaltjie sonder om sy slotsin te voltooi. Voltooi nou sy sin en dus die staaltjie, met woorde wat in die konteks sal pas. (par. 3) (1)
- 1.2.1 In par. 4 gebruik die skrywer drie idiomatiese uitdrukkings. Skryf enige TWEE van hulle neer met elkeen se betekenis langsaan. (2)
- 1.2.2 Waarom, dink jy, sou die skrywer hier idioome gebruik eerder as die letterlike taalgebruik soos jou verduidelikings? Gee twee redes. (2)
- 1.3 Riva beskryf die stemming van die program as "lig en gelukkig". Hoe sou jy die stemming van hierdie **artikel** beskryf? Gee net een woord. (1)
- 1.4 Van watter "gedugte kombinasie" praat Martin in par. 7? Verduidelik met spesiale verwysing na "gedugte". (2)
- 1.5 Hoe sou jy 16:00 en 19:00 in woorde skryf soos ons gewoonlik tyd aandui? SPEL KORREK! (1)
- 1.6 Dink jy die opmerking, "veral gemik op vroue tussen 25 en 45" is seksisties? Verwys ook na die teks in jou antwoord. (2)
- 1.7 Verduidelik "... om nie op 'n af dag af te klink nie." (par. 10) deur die frase oor te skryf in jou eie woorde. (1)
- 1.8 Die toon/trant van die artikel is informeel en geskryf in omgangsafrikaans. Noem twee voorbeelde uit **die styl** én **taalgebruik** in die teks wat hierdie informaliteit illustreer. (2)
- 1.9 Verduidelik hoe die eerste vier paragrawe met mekaar skakel, d.w.s. watter tegnieke gebruik word om samehang te bewerkstellig. (2)
- 1.10 Noem twee redes waarom die twee aanbieders hul werk beskou as "'n liefde eerder as 'n job". (2)
- 1.11 Verander die frase "om nooit ooit vervelig te raak nie" deur **vervelig** te vervang met **verveel** sonder om die betekenis te verander. (1)

1.12 Die artikel word beskryf as 'n **promosie**-artikel.

1.12.1 Wat is dus die doel van die artikel en sou *Insig* die skrywers daarvoor betaal? Verduidelik. (2)

1.12.2 Dink jy hierdie artikel sal j u aanspoor om in die vervolg op hierdie program of stasie in te skakel? Motiveer met verwysing na die teks. (2)

[26]

VRAAG 2 Opsomming

2.1 Drie musiek-CD's word op bladsy (ii) van die Bronmateriaal geresenseer. Som die resensies soos volg op:

Skryf DRIE **volsinne** oor elke CD:

- een oor die tema
- een oor die tipe musiek
- een oor die kunstenaar en gehalte

Belangrik:

- Moenie aanhaal nie, maar gebruik jou eie styl.
- Gebruik 'n maksimum van **80 woorde** en skryf die aantal woorde onderaan. Die titel van die CD en die naam van die kunstenaar hoef nie bygereken te word nie.
- Korrekte taalgebruik en spelling is belangrik.

LET WEL:

Verontagsaming van enige van die bogenoemde aanwysings sal jou punte negatief beïnvloed.

Die opsomming sal met 'n metingskaal beoordeel word (10)

2.2 Iemand wil vir jou een van die CD's present gee. Watter een sal jy kies **en** watter een wil jy glad nie h e nie? Verduidelik jou keuse met verwysing na die resensies. (3)

[13]

VRAAG 3

Tydens die W reldbeker-toernooi vroeër vanjaar, het die Proteas (SA se krieketspan) baie kritiek ontvang na hulle skynbaar een aand kwaai gedrink het in 'n klub en moles aangevang het.

Bestudeer nou die spotprent op bladsy (iii) van die Bronmateriaal wat na aanleiding hiervan in die *Beeld* verskyn het en beantwoord die vrae:

3.1 Om "drie rye spore te loop" is 'n omvorming van 'n bekende Afrikaanse idioom. Wat is die korrekte uitdrukking en wat beteken dit? (1)

- 3.2 'n "6" is 'n grenshou wat luglangs **oor** die grens geslaan word en 6 lopies tel. Op watter **ironiese** wyse sluit raampie 3 se illustrasie aan by hierdie grenshou? (2)
- 3.3 **Uit** beteken 'n kolwer is uitgehardloop of uitgevang. Watter spottende betekenis het **Uit** in raampie 4? Verduidelik deur na die woorde en prent in raam 4 te verwys. (2)
- 3.4 Hoe herken die leser die "kriekettekens" waarna in die opskrif verwys word, in die raampies? (1)
- 3.5 Kyk na die nuwe sporthemp van die Proteas. Waarom is die nuwe logo/embleem 'n druiwetros en wat is dit veronderstel om te wees? (2)
- 3.6 Wie word aangedui as die nuwe borg van die span (op die hemp)? Verduidelik hoe dit pas by hierdie situasie. (2)
- 3.7 Kyk na die twee katte en verklaar die twee verskillende betekenis van die uitdrukking "eish" in hierdie konteks. (2)
- 3.8 In raampies 1-3 word die spelers se neuse op 'n spesifieke manier geteken sodat dit dui op 'n moontlike kleurverandering. Watter stereotipering dui die tekenaar daarmee aan? (2)
- 3.9 Dink jy hierdie spotprent in 'n koerant is 'n regverdigte opmerking oor die krieketspan? Verduidelik jou mening deur te verwys na hierdie situasie. (2)

[16]**VRAAG 4**

- 4.1 Bekyk die advertensie "*Afrikaans kook!*" op bladsy (iv) van die Bronmateriaal en beantwoord die vrae:
- 4.1.1 Die woord "kook" kan letterlik of figuurlik gebruik word. Verduidelik dié twee betekenisonderskeidings van "kook". (2)
- 4.1.2 Dui nou aan watter betekenis **hier** gebruik word deur die uitdrukking "Afrikaans kook!" te verduidelik. (1)
- 4.2 Wat beteken dit "om jou woorde te sluk"? (1)
- 4.3 Kyk na die koppelteken in "lekkerbek-fynproewerstaal"
- 4.3.1 Wat is die funksie van die koppelteken soos dit hier gebruik word? (1)
- 4.3.2 Wat is nou die funksie van die koppelteken as dieselfde begrip soos volg geskryf word: lekkerbek- en fynproewerstaal? (1)
- 4.3.3 Hoe sou jy die verskil tussen hierdie twee soorte "taal" beskryf? (2)

- 4.4 Hoe sluit die woord "hutspot" (par. 2) aan by die inhoud van die advertensie? (1)
- 4.5 Watter woord sê vir ons dat die vieringe nie net Afrikaanssprekendes insluit nie? (1)
- 4.6 "Afrikiti's" is 'n nuutskepping (neologisme) wat gevorm is na analogie van 'n bestaande woord in Sesotho. Wat, dink jy, beteken "Afrikiti's" soos dit in par. 3 voorkom? (1)
- 4.7 Kyk na die woordspeling op "peper" in die eerste paragrafie. Watter twee betekenis van "peper" word hier uitgehef? (2)
- 4.8 Waarom dink jy, gebruik die kopieskrywer die voornaamwoorde *ons* en *jou* asook *kuier* in plaas van *besoek* in die teks? (2)

[15]

70 punte

AFDELING B Poësie

Al drie gedigte se vrae in hierdie afdeling moet beantwoord word.

VRAAG 1 Vroegherfs deur N.P. van Wyk Louw**Vroegherfs**

Die jaar word ryp in goue akkerblare,
 in wingerd wat verbruin, en witter lig
 wat daglank van die nuwe wind en klare
 son deurspoel word; elke blom word vrug,
 tot selfs die traagstes; en die eerste blare val
 so stilweg in die rook-vaal bos en laan,
 dat die takke van die lang populiere al
 teen elke ligte môre witter staan.
 O Heer, laat hierdie dae heilig word:
 laat alles val wat pronk en sieraad was
 of enkel jeug en ver was van die pyn;
 laat ryp word, Heer, laat U wind waai, laat stort
 my waan, tot al die hoogheid eindelijk vas
 en nakend uit my teerder jeug verskyn.

- 1.1 Hierdie baie bekende gedig is 'n sonnet.
 Besluit of dit 'n Engelse of Italiaanse sonnet is en verwys na minstens
 twee aspekte in die teks, met betrekking tot vorm en inhoud, om jou
 antwoord te staaf. (3)
- 1.2 Skryf 4 frases uit reëls 1-8 neer wat aandui dat hier 'n **proses** beskryf
 word. (2)
- 1.3 Hoe verstaan jy die spreker se gebed in reëls 9-14? Sê dit in
 eenvoudige **letterlike** taal en verwys na die teks in jou beskrywing. (3)
- 1.4 Op bl. v van die Bronmateriaal is drie prente/foto's. Watter EEN sou jy
 kies as die mees sinvolle illustrasie van die gedig? Motiveer jou keuse
 met verwysing na die gedig. (2)

[10]

VRAAG 2**Afrikaans - T. de Jager**

Al sou die jonges vol wellus en drif
tussen die flitse teen jou dans
en jy dronk van die dromme en draaie
en die polsslag van 'n neonnag
oor ons skouers huis toe gesleep word,

al sou die oudstes wat lyfseer en moeg
wil afpak langs 'n skemervuur
voel jy raak te swaar
om op die langpad na môre saam te dra,

en al word jy in die modeseisoen
van gee-en-neem-ooreenkomste
na die uitverkopingsrak toe afgemerkt

sal jou spore deur die woorde wat ons sê
soos 'n ploegvoor oor die suidland lê.

- 2.1 Kyk mooi na die strofepbou van die gedig. Verduidelik watter progressie jy opmerk in die korterwordende strofes van die gedig. (2)
- 2.2 Watter gebruik van Afrikaans as spreektaal word in elk van die situasies in strofes 1-3 beskryf? (3)
- 2.3 2.3.1 Wie is die "jy en jou" na wie die spreker in die gedig verwys? (1)
- 2.3.2 Verduidelik nou hoe jy hierdie gedig verstaan. (2)
- 2.4 Hieronder word drie alternatiewe titels vir die gedig voorgestel. Watter EEN dink jy sal die beste pas? Motiveer jou antwoord met verwysing na die teks: (2)

AFRIKAANS KOOK

AFRIKAANS BLOEI

AFRIKAANS KWYN

[10]

VRAAG 3 Onvoorbereide gedig**Spinnekoppie**

'n Soetrissie-rooi stippie
snel oor my boek op agt wimpertjies
ongehinderd deur die wind.
Amper-nie raak ek hom aan
en sien 'n pienk smeerseltjie
op die jammer papier.

- 3.1 Vertel kortliks in jou eie woorde wat in hierdie kort gedig beskryf word. Maak seker dat jy na al 6 die versreëls verwys. Jy skryf dus 'n parafrase. (3)
- 3.2 Om watter rede, dink jy, word "soetrissie-rooi" gebruik om die spinnekoppie te beskryf eerder as byvoorbeeld "tamatierooi" of "lipstiffierooi"? Gebruik 'n bekende herhalingspatroon as jou rede. (2)
- 3.3 Waarom, dink jy, is die smeerseltjie **pienk** en nie **rooi** nie? Gee twee redes. (2)
- 3.4 Verduidelik en benoem die vreemde uitdrukking "jammer papier". (2)
- 3.5 Dink jy die gedig sou pas in 'n digbundel met die tema, "Groen"? Verduidelik jou antwoord op 'n sinvolle wyse. (1)

[10]

30 punte

Totaal vir hierdie vraestel: 100 punte